

Onderwerp

Bereikbaarheidsakkoord Zuid-Oost Brabant

Beslispunten

1. De intentieovereenkomst te bekrachtigen en daarmee:
  - het onderschrijven van de principes en de ambities van de Bereikbaarheidsagenda: Connectiviteit, Co-modaliteit, Smart Mobility en Samenwerking;
  - het instemmen met de beoogde intergemeentelijke werkwijze om – samen met de provincie – op sub-regionaal niveau adaptief zo nodig verbeteringen door te voeren in de agenda, geprioriteerde maatregelen uit te voeren en te co-financieren, waarbij de samengestelde maatregelenpakketten als een goed vertrekpunt door de deelnemende gemeenten worden geaccepteerd;
  - het ondersteunen van de inrichting van een ‘Smart Mobility Landingsplaats’ waar de regio haar maatschappelijke partners uitdaagt om innovatieve technieken en diensten in praktijk te brengen en business initiatieven te ontwikkelen, gericht op het slimmer en efficiënter maken van de regionale mobiliteit.
2. Met de maatregelen, uitwerking en financiering van het geselecteerde pakket van Deel 1 van het maatregelenpakket (omgeving ‘De Ruit’), aangeduid als aanbod Bereikbaarheidsakkoord, in te stemmen.
3. De intentie uit te spreken om voor de financiering van de bijdrage van de gemeente Nuenen c.a. middelen te zoeken binnen de begroting in de periode 2016-2030.

Inleiding

De colleges van B & W van de 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven en de gemeente Veghel hebben op 23 juni 2016 de intentieovereenkomst ‘Brainport Duurzaam Slim Verbonden’ ondertekend. Hierin verklaren zij dat zij instemmen met de inhoudelijke mobiliteitsstrategie van de regionale Bereikbaarheidsagenda en dat zij zich zullen inspannen om procesafspraken te maken over de cofinanciering, de governance en de organisatie van de uitvoering van de strategie.

Een deel van de Bereikbaarheidsagenda betreft het aanbod Bereikbaarheidsakkoord (deel 3). Dit deel volgt uit de afspraken die in 2015 in het Bidbook Bereikbaarheid Zuid-Nederland met onder meer de provincie zijn gemaakt. De regio nam toen de taak op zich om het Bereikbaarheidsakkoord op te stellen. Het akkoord vormt de basis voor de realisatie van een aantal maatregelen uit de Bereikbaarheidsagenda. Het akkoord is inmiddels aangeboden aan de provincie.

Wij stellen u voor om de intentieovereenkomst te bekrachtigen.

Wat willen wij bereiken

Doel van zowel het Bereikbaarheidsakkoord als de Bereikbaarheidsagenda is de regio Zuidoost-Brabant bereikbaar en leefbaar te houden door de realisatie van een samenhangend pakket maatregelen, dat ondersteund wordt door 22 gemeenten en op draagvlak mag rekenen bij de provincie Noord-Brabant en diverse stakeholders.

Argumenten

1.1 *Regionale samenwerking biedt nieuwe kansen en oplossingen voor bereikbaarheid- en leefbaarheidsknelpunten.*

Samenwerking biedt kansen in de regio op het gebied van Mobiliteit op de thema's Connectiviteit, Co-modaliteit en Smart Mobility (zie begrippenlijst op pagina 5 van bijlage 1). Het geeft de mogelijkheid om mobiliteitsmaatregelen effectiever en efficiënter te realiseren en daarmee de bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio te vergroten. Veel mensen in de regio doen voor hun verplaatsingen immers een beroep op het gehele 'daily urban system'. Om dit systeem goed te kunnen inrichten moeten gemeenten met elkaar samenwerken. Samen hebben ze de massa en de kracht om maatregelen te kunnen realiseren, bijvoorbeeld omdat het belang van een maatregel onderdeel is van een groter geheel (fietsroute over lange afstand) of omdat zo een voor publieke en private partners aantrekkelijk pakket ontstaat voor cofinanciering respectievelijk publiek-private samenwerking. De samenwerking in de regio maakt het mogelijk om gezamenlijk aanvullende financiële mogelijkheden te onderzoeken bij de provincie, het Rijk en de Europese Unie.

2.1 *Er is een relatie tussen het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant en het Bidbook Zuid-Nederland.*

In het najaar van 2015 is door de provincies Noord-Brabant en Limburg en de regionale partijen in Zuid-Nederland (MER, gemeente Veghel, maatschappelijke belanghebbenden, bedrijfsleven) gezamenlijk het Bidbook 'Bereikbaarheid Zuid-Nederland; samen, slim, robuust' opgesteld. Dit Bidbook was in het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) van 5 november 2015 de inbreng van Zuid-Nederland voor afspraken met de Minister van Infrastructuur en Milieu over de aanpak van bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in Zuid-Nederland. Het Bidbook werd opgesteld op verzoek van de Tweede Kamer om tot een 'gedragen maatregelenplan' te komen, nadat de provincie Noord-Brabant besloten had het project 'De Ruit' niet uit te voeren. De regio Zuidoost-Brabant nam de opdracht op zich een maatregelenplan op te stellen voor het oostelijk deel van Brainport. Het bleek door tijdgebrek niet mogelijk een geprioriteerd pakket op te nemen in het Bidbook zelf. Daarom werd in het Bidbook volstaan met het vermelden van de uitgangspunten op basis waarvan het multimodale maatregelenpakket voor Zuidoost-Brabant moest worden samengesteld. Het pakket moest in de vorm van een gedragen regionaal Bereikbaarheidsakkoord beschikbaar zijn uiterlijk in juni 2016 (pagina 37 van het Bidbook). Al snel na aanvang van de voorbereidingen van het akkoord besloot het portefeuillehoudersoverleg (poho) Mobiliteit en Innovatie van de Metropoolregio Eindhoven om de scope van het maatregelenpakket van het studiegebied van De Ruit uit te breiden tot het gehele gebied van de Metropoolregio Eindhoven. Dit maakt binnen én buiten de regio nog duidelijker dat het de regionale partners menens is om bereikbaarheids- en leefbaarheidsproblemen in Zuidoost-Brabant gezamenlijk en integraal aan te pakken en op te lossen.

Daarmee is nu sprake van twee naadloos op elkaar aansluitende pakketten:

- het Bereikbaarheidsakkoord voor het oostelijk deel van Brainport (inclusief Veghel)
- de Bereikbaarheidsagenda voor het gehele MRE-gebied (inclusief Veghel)

Beide pakketten worden gelijktijdig door de diverse raden in oktober 2016 behandeld en zo mogelijk vastgesteld (het akkoord alleen in de gemeenten waarop het betrekking heeft).

2.2 *Het is van belang dat de uitgangspunten van het Bereikbaarheidsakkoord worden nageleefd.*

Het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant heeft een directe relatie met het Bidbook Zuid-Nederland, en is één van acht deelopgaven in het Bidbook. De bestuurlijke leiding van het

totale programma berust bij de Programmaraad, waarin de Metropoolregio Eindhoven bestuurlijk vertegenwoordigd is. De provincie Noord-Brabant treedt op basis van bestuurlijke afspraken met de minister van Infrastructuur en Milieu op als coördinator van het programma.

In het Bidbook is afgesproken de volgende uitgangspunten te hanteren voor het opstellen van het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant:

- Vervoersmodaliteiten worden slim verbonden door co-modale netwerksystemen en intramodale knooppunten op slimme locaties;
- Het regionaal fietsnetwerk wordt geoptimaliseerd, snelfietsroutes worden aangelegd, fietsparkeerplaatsen worden uitgebreid en er komen Intelligent Transport Systeem (ITS)-toepassingen voor de fiets;
- Het gebruik van het openbaar vervoer wordt gestimuleerd door betere internationale treinverbindingen, verhoging van de frequentie van regionale sprinters, de aanleg van HOV en doorstroommassen en verbetering van busstations;
- Op de N279 komt een vlotte doorstroming met aandacht voor leefbaarheid;
- Het autoverkeer wordt zoveel mogelijk afgewikkeld via de wegen aan de randen (o.a. A67 en N279), mede door verbetering van de doorstroming op die wegen en een betere toegankelijkheid vanuit de verblijfsgebieden via inprickers;
- Het (resterende) regionale autoverkeer in het Rijk van Dommel en Aa (middengebied) wordt geconcentreerd op een beperkt aantal goed ingepaste wegen.

Met bovenstaande uitgangspunten willen de regionale partners de bestaande problemen aanpakken en nieuwe problemen voorkomen, optimaal anticiperend op veranderingen. Het laatste wordt bereikt door te kiezen voor een adaptieve invulling van zowel het Bereikbaarheidsakkoord als de Bereikbaarheidsagenda. Bijsturing op basis van nieuwe inzichten is daarom mogelijk.

2.3.1 Een goed functionerend 'daily urban system' verbeterd de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio.

Om te komen tot een gedragen maatregelenpakket is gekeken naar de belangrijkste relaties voor dagelijkse verplaatsingen in het stedelijke netwerk. Met de inzet op een goed functionerend 'daily urban system' met hoofdstromen en onderliggende subregionale en lokale maatregelen worden de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio verbeterd. Maatregelen buiten de benoemde relaties zijn minder cruciaal voor het functioneren van de regio en krijgen daarom in regionaal verband minder of geen prioriteit. Dat kan uiteraard in de loop van tijd veranderen. Speciaal aandachtspunt is de inzet van smart mobility in de meest brede zin van het woord. Smart mobility loopt uiteen van het gebruik maken van nieuwe technieken, nieuwe of aangepaste vervoermiddelen tot het toepassen van innovatieve aanpassingen aan wegen en fietspaden en het anders organiseren van mobiliteit.

2.4 De wegenstructuur van Nuenen maakt onderdeel uit van het daily urban system.

De gemeente Nuenen is centraal gelegen halverwege de belangrijke vervoersrelaties: Helmond – Eindhoven en Gemert-Eindhoven. Hierdoor heeft Nuenen relatief veel doorgaand woon-werkverkeer door de kern via de Smits van Oyenlaan (N615) en de Europalaan, en de A270. Gelet op de ligging van Nuenen in de vervoersrelaties is het voor Nuenen en de buurgemeenten op de relaties Helmond – Eindhoven en Gemert-Eindhoven van belang dat de gemeenten samen optrekken bij het vaststellen van de mobiliteitsstrategie. In de eerste opzet van de Bereikbaarheidsagenda is relatief veel aandacht voor deze vervoersrelaties, waardoor Nuenen gunstig in de Bereikbaarheidsagenda naar voren komt met concrete maatregelen waarvoor bijdrages vanuit het regionale Bereikbaarheidsakkoord kunnen voortvloeien.

3.1 *Het gaat om een inspanningsverplichting zonder financiële verplichtingen.*

Met de bekrachtiging van de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant gaat de gemeente een inspanningsverplichting aan om de regionale maatregelen tot uitvoering te brengen. Het betreft een principe-afspraken, op dit moment is immers nog geen beeld van de totale financieringsopgave voor de gemeente en van de financiële mogelijkheden. De samenwerkende partijen in de regio spannen zich in om gezamenlijk – gecoördineerd – aanvullende financiële mogelijkheden te onderzoeken bij de provincie, bij het rijk, bij de Europese Unie en bij andere partijen.

3.2 *De inspanningsverplichting is uitsluitend gericht op maatregelen uit het regionale Bereikbaarheidsakkoord.*

De Bereikbaarheidsagenda betreft een deel van de financieringsopgave voor de regio. Maatregelen waarvan de uitvoering is beschouwd als een strikt lokale verantwoordelijkheid en maatregelen buiten de in Bereikbaarheidsagenda geselecteerde relaties, zijn niet in de agenda opgenomen. Dat wil echter niet zeggen dat dergelijke maatregelen van cofinanciering zijn uitgesloten, zeker niet indien ze binnen de scope van subsidieprogramma's vallen.

3.3 *Er wordt (ter ondersteuning) een kwartiermaker aangesteld om te komen tot een regionale en intergemeentelijke cofinancieringsstrategie.*

De Werkplaats Mobiliteit en Innovatie van de Metropoolregio Eindhoven heeft op verzoek van het poho Mobiliteit en Innovatie en het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven afgesproken om na de zomer van 2016 een kwartiermaker aan te stellen. Deze moet komen tot een gedragen voorstel voor de regionale en intergemeentelijke cofinancieringsstrategie en de governance van het uitwerkingsproces. In het vroege najaar wordt al een hoofdlijnennotitie ter bespreking aan het poho voorgelegd. Op basis daarvan is nog vóór het eind van 2016 een uitgewerkt voorstel gereed. Een en ander vindt plaats in nauwe samenwerking met de Provincie. Ook andere belangrijke stakeholders zullen worden betrokken.

Kanttekeningen

2.1 *Financiële dekking vanuit gemeenten nog niet bekend.*

De Bereikbaarheidsagenda is een ambitieus plan, zowel inhoudelijk als financieel. Het risico bestaat dat gemeenten niet kunnen meebetalen aan projecten en maatregelen uit het Bereikbaarheidsagenda omdat er geen financiële middelen zijn of beschikbaar worden gesteld door de gemeenteraden.

Als er geen Bereikbaarheidsakkoord wordt gesloten met de Provincie, loopt de regio het risico dat de gereserveerde middelen (€ 55,75 miljoen) anders worden besteed (ook buiten de regio).

2.2 *Randweg Nuenen-Oost niet als regionale maatregel in het Bereikbaarheidsakkoord.*

In het maatregelenpakket uit het Bereikbaarheidsakkoord staan de maatregelen opgesomd die de huidige regionale mobiliteitsknelpunten aanpakken en nieuwe knelpunten voorkomen. Daarbij anticipeert de regio op veranderingen in de mobiliteitspatronen, behoeften en ontwikkeling van vervoersmiddelen. De maatregelen sluiten aan bij de regionale ambities (zie bijlage 1).

Maatregelen buiten de in de Bereikbaarheidsagenda benoemde relaties zijn, geredeneerd vanuit de gehanteerde methodiek, minder cruciaal voor het functioneren van de regio. Het is mogelijk dat in nog te ontwikkelen dan wel te actualiseren regionale programma's aan deze maatregelen alsnog een regionaal belang wordt toegekend.

De randweg Nuenen-Oost voldeed onvoldoende aan het regionaal belang, waardoor deze is komen te vervallen in het regionale plan. Echter de randweg Nuenen-Oost kan, gelet op het adaptieve karakter van de regionale Bereikbaarheidsagenda en het feit dat met de randweg dure leefbaarheidsmaatregelen kunnen worden voorkomen die wel in het Bereikbaarheidsakkoord zijn opgenomen, een nieuwe kans krijgen. Onderzoek naar een optimaal leefbaarheidsmaatregelenpakket in Nuenen is wel opgenomen in de Bereikbaarheidsagenda. De planning van dit onderzoek en scope van de maatregelen is nog niet in detail bekend, maar deze zal nader met u afgestemd worden.

De mobiliteitsstrategie met daarin bereikbaarheidsscenario's Nuenen (zie bijlage 2) borduurt voort op de in het VSP-2 (2011) vermelde probleemanalyse voor de bereikbaarheid en leefbaarheid in Nuenen. Deze Mobiliteitsstrategie voor Nuenen is een stevige basis waarop wij de bereikbaarheid en verkeersleefbaarheid kunnen verbeteren. Hierbij richten wij ons op de opgaven uit de probleemanalyse en de ambities op gebied van mobiliteit uit de toekomstvisie van Nuenen. In de mobiliteitsstrategie van Nuenen wordt uitgegaan van basismaatregelen en scenario-afhankelijke maatregelen. Basismaatregelen dragen zonder uitzondering direct bij aan mobiliteitsdoelstellingen van de regio en gemeente Nuenen. De scenario-afhankelijke maatregelen zijn niet allemaal gelijktijdig noodzakelijk.

Wat gaan we daarvoor doen

Om de bereikbaarheid in de regio en daarmee ook Nuenen op peil te houden bekrachtigen wij de intentieovereenkomst, stemmen in met het adaptieve maatregelenpakket "aanbod Bereikbaarheidsakkoord" en spreken de intentie uit om voor de financiering middelen te zoeken binnen de begroting voor de periode 2016-2030.

Planning

Planning en uitvoering van het regionale maatregelenpakket wordt een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij intergemeentelijke samenwerking het uitgangspunt is. De programmering, organisatie, governance-structuur en de financiering zullen dit najaar in nauwe samenspraak met de Provincie verder worden uitgewerkt. De resultaten zullen voor besluitvorming aan het poho Mobiliteit en Innovatie worden voorgelegd. Ook ten aanzien van de voortgang van de planning en de uitvoering wordt de raad regelmatig geïnformeerd.

Het overzicht van de activiteiten en mijlpalen (MRE) in de 2e helft 2016 ziet er als volgt uit:

Juli 2016	Juli-augustus 2016	September 2016	Oktober 2016	November-december 2016
Ter kennisname Bereikbaarheidsakkoord naar Provinciale Staten	Uitwerking opdracht Kwartiermaker governance, organisatie en financiering + Externe evaluatie proces voorbereiding Bereikbaarheidsagenda	Hoofdlijnen beschikbaar governance, organisatie en financiering voor Poho en Werkplaats	Besluitvorming Bereikbaarheidsagenda in 22 gemeenteraden	Besluitvorming Bereikbaarheidsakkoord in Provinciale Staten + Overeenstemming 22 gemeenten governance, organisatie en financiering

Communicatie

Gedurende de totstandkoming van het Bereikbaarheidsakkoord en de Bereikbaarheidsagenda zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd waar, naast de 22 gemeenten (de gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven plus Veghel) en de provincie Noord-Brabant, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, werkgevers en raadsleden voor zijn uitgenodigd. Daarnaast zijn in de voorbije periode in enkele subregio's informatiebijeenkomsten belegd voor raadsleden,

tijdens welke specifiek werd ingezoomd op de maatregelen die in de betreffende subregio in het akkoord en/of de agenda zijn opgenomen. Tenslotte is de raad schriftelijk geïnformeerd.

Specifiek voor Nuenen is dinsdag 31 mei 2016 een informatiebijeenkomst geweest voor stakeholders en raadsleden. Zij werden geïnformeerd over proces, (concept) inhoud van het Bereikbaarheidsakkoord, financieringsvoorwaarden en het adaptieve karakter van de Bereikbaarheidsagenda. Ook is met de reacties van de raadsleden input geleverd voor mobiliteitsstrategie Nuenen en zijn mogelijke oplossingen en maatregelen genoemd om de bereikbaarheid en leefbaarheid in Nuenen te verbeteren. De reacties van deze avond zijn verweven in de drie scenario's die zijn opgesteld ten behoeve van de mobiliteitsstrategie Nuenen.

Ook in de volgende fase van het Bereikbaarheidsakkoord en de Bereikbaarheidsagenda zal de raad regelmatig worden geïnformeerd over de voortgang. Om de betrokkenheid van de raad met het Bereikbaarheidsakkoord te waarborgen zult u een uitnodiging ontvangen voor deelname aan een werksessie waarin wij de nader uit te werken scenario's willen doornemen. Doel van deze scenario studie is om effecten inzichtelijk te krijgen om zodoende de wensen en belangen van Nuenen zo goed mogelijk te behartigen in de regionale Bereikbaarheidsagenda.

Voor de toekomstige communicatie over het Bereikbaarheidsakkoord en de Bereikbaarheidsagenda (alsmede alle andere onderdelen van het Bidbook Bereikbaarheid Zuid-Nederland) is de programmaam SmartwayZ.nl bedacht. In correspondentie en andersoortige communicatie wordt van deze naam gebruik gemaakt.

Wat mag het kosten

Dit voorstel heeft nog geen directe financiële gevolgen voor de gemeente. De maatregelen op de agenda moeten eerst nog verder worden uitgewerkt alvorens een onderbouwde raming kan worden gegeven van de financieringsbehoefte. Uw raad spreekt zich naar aanleiding van dit voorstel in financiële zin alleen uit voor het actief zoeken naar middelen op de eigen meerjarenbegroting en/of het in beeld brengen van financieringsmogelijkheden van derden in de vorm van subsidies en bijdragen. Inschatting is dat deze opgave voor veel maatregelen nog geruime tijd vergt. In een later stadium zal, voor elk van de maatregelen waar Nuenen mede voor aan de lat staat, een uitgewerkt financieringsvoorstel worden voorgelegd. Tot die tijd heeft de gemeente géén resultaatsverplichting ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen.

Uitgangspunt is dat elke maatregel van de Bereikbaarheidsagenda voor een deel (in principe 50%) wordt gefinancierd door de betrokken gemeente, tenzij expliciet anders is vermeld. Sommige maatregelen maken ook onderdeel uit van andere onderdelen van het Bidbook Bereikbaarheid Zuid-Nederland. Voor deze maatregelen kunnen andere financieringsprincipes gelden (zoals rijks- en provinciale wegen).

Bijlagen

1. Brainport Duurzaam Slim Verbonden (2016.14283)
2. Mobiliteitsstrategie Nuenen - aanpak in scenario's (2016.10739)
3. Bidbook "Bereikbaarheid Zuid-Nederland" (2016.10752)

Burgemeester en wethouders van Nuenen,
de secretaris,

de burgemeester,

N.J.H. Scheltens

M.J. Houben MBA

Onderwerp:

Bereikbaarheidsakkoord Zuid-Oost Brabant

De raad van de gemeente Nuenen c.a.;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 30 augustus 2016

gelet op de desbetreffende bepalingen in de gemeentewet;

B E S L U I T :

1. De intentieovereenkomst te bekrachtigen en daarmee:
  - het onderschrijven van de principes en de ambities van de Bereikbaarheidsagenda: Connectiviteit, Co-modaliteit, smart mobility en Samenwerking;
  - het instemmen met de beoogde intergemeentelijke werkwijze om – samen met de provincie – op sub-regionaal niveau adaptief zo nodig verbeteringen door te voeren in de agenda, geprioriteerde maatregelen uit te voeren en te co-financieren, waarbij de samengestelde maatregelenpakketten als een goed vertrekpunt door de deelnemende gemeenten worden geaccepteerd;
  - het ondersteunen van de inrichting van een ‘Smart Mobility Landingsplaats’ waar de regio haar maatschappelijke partners uitdaagt om innovatieve technieken en diensten in praktijk te brengen en business initiatieven te ontwikkelen, gericht op het slimmer en efficiënter maken van de regionale mobiliteit.
2. Met de maatregelen, uitwerking en financiering van het geselecteerde pakket van Deel 1 van het maatregelenpakket (omgeving ‘De Ruit’), aangeduid als aanbod Bereikbaarheidsakkoord in te stemmen.
3. De intentie uit te spreken om voor de financiering van de bijdrage van de gemeente Nuenen middelen te zoeken binnen de begroting in de periode 2016-2030.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 6 oktober 2016

DE RAAD VOORNOEMD,
de griffier

de voorzitter,

M.C.P. Laurensen Msc

M.J. Houben MBA